

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΚΟΜ(93) 344 τελικό-COD 464

Βρυξέλλες, 3 Δεκεμβρίου 1993

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη νομική προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων

(υποβληθείσα από την Επιτροπή)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Μέρος πρώτο : Γενικά

1. Εισαγωγή

1.1 Η παρούσα οδηγία στοχεύει στη διασφάλιση μιας αποτελεσματικής νομικής προστασίας των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων εντός των κρατών μελών της Κοινότητας. Επιδιώκει να μειώσει τους νομικούς φραγμούς στην ελευθερία κυκλοφορίας των προϊόντων σχεδίων και υποδειγμάτων και στην εγκαθίδρυση ενός συστήματος ανόθευτου ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά.

1.2 Εξαιρουμένης της Μπενελούξ, όπου ισχύει ένα περιφερειακό σύστημα για την προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων, η νομική προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων επί του παρόντος ασκείται σε εθνική βάση. Κατά συνέπεια, το έννομο αποτέλεσμα της προστασίας περιορίζεται στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους ή των χωρών της Μπενελούξ.

Ο εδαφικός περιορισμός της προστασίας και οι εντελώς διαφορετικές προσεγγίσεις των συστημάτων εθνικής προστασίας καθιστούν απαραίτητο για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς να αναληφθεί ενέργεια σε κοινοτικό επίπεδο. Για τους λόγους που εξηγούνται στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τα κοινοτικά βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα⁽¹⁾, είναι απαραίτητη η έκδοση κανονισμού θεσπίζοντος κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα.

1.3 Η εισαγωγή ενός κοινοτικού συστήματος προστασίας των σχεδίων και υποδειγμάτων θέτει το πρόβλημα της εξέλιξης των υπάρχοντων εθνικών ή περιφερειακών συστημάτων προστασίας. Το σύστημα κοινοτικής προστασίας που θα θεσπιστεί με τον κανονισμό δεν μπορεί να αντικαταστήσει ξαφνικά τα υφιστάμενα εθνικά συστήματα προστασίας. Θα είναι απαραίτητη μία περίοδος προσωρινής τουλάχιστον συνύπαρξης,

(1) ...

όπως συμβαίνει με την προσέγγιση που υιοθετήθηκε για τα εμπορικά σήματα, όπου τα εθνικά εμπορικά σήματα θα συνυπάρχουν με το κοινοτικό εμπορικό σήμα. Αυτό συμβαίνει επειδή, ακόμα και αν τα κοινοτικά βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα αρχίσουν να ισχύουν και καταστούν το προτιμότερο μέσο προστασίας για τους σχεδιαστές και τους δικαιοδόχους τους, οι εθνικές αρχές θα πρέπει να εξακολουθούν να διατηρούν τα δικά τους συστήματα καταχώρησης μεριμνώντας για τα κεκτημένα δικαιώματα. Οι καταχωρήσεις στις οποίες έχουν ήδη προβεί οι εθνικοί δικαιούχοι θα εξακολουθήσουν να υπόκεινται σε ανανέωση μέχρις ότου εξαντληθεί ο προβλεπόμενος από την οικεία χώρα χρόνος προστασίας. Για τον λόγο αυτό οι εθνικές αρχές πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διατηρήσουν τα συστήματα καταχώρησης. Άλλωστε, ακόμη και όταν τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα καταστούν το προτιμότερο σύστημα προστασίας, θα είναι αναπόφευκτο ορισμένες εθνικές επιχειρήσεις (βιοτέχνες, δημιουργοί έργων εφαρμοσμένων τεχνών, παραγωγοί προϊόντων προσαρμοσμένων στη ζήτηση τοπικών αγορών) που περιορίζονται στις τοπικές αγορές, να εξακολουθούν να προτιμούν μόνον την εθνική προστασία.

Πρέπει επίσης να έχει κανείς υπόψη του ότι η μετάβαση από μία προσέγγιση εσωτερικής αγοράς σε μία προσέγγιση κοινοτικής αγοράς μπορεί να συντελεστεί σε αργούς ρυθμούς για ορισμένους δικαιούχους σχεδίων και υποδειγμάτων, επειδή ενδέχεται να χρειάζονται κάποιο διάστημα για να εξοικειωθούν με το κοινοτικό σύστημα. Η βιομηχανία ίσως επιθυμεί να "δοκιμάσει" για ένα χρονικό διάστημα την πραγματική αξία της νέας κοινοτικής ρύθμισης πριν εγκαταλείψει τα οικεία συστήματα εθνικής προστασίας. Οι εθνικές καταχωρήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την απόκτηση δικαιωμάτων προτεραιότητας σε άλλα κράτη μέλη εντός και εκτός της Κοινότητας, σύμφωνα με τη Σύμβαση των Παρισιών και τη Συμφωνία της Χάγης· μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την απόκτηση δικαιώματος προτεραιότητας σε συνάρτηση με ένα καταχωρημένο κοινοτικό σχέδιο και υπόδειγμα.

- 1.4 Η συνύπαρξη, ωστόσο, εθνικών συστημάτων με ένα κοινοτικό προϋποθέτει ότι οι εθνικές νομοθεσίες για την προστασία των βιομηχανικών σχεδίων

και υποδειγμάτων έχουν, τουλάχιστον σε γενικές γραμμές, εναρμονιστεί ώστε να συμπίπτουν ως προς τα κύρια σημεία τους και να είναι σύμφωνες με το μελλοντικό κοινοτικό σύστημα προστασίας. Η σύγκρουση μεταξύ των διατάξεων θα εμπόδιζε την δημιουργία των προϋποθέσεων για την εσωτερική αγορά. Αν, για παράδειγμα, ένα κράτος μέλος προσέφερε προστασία βάσει λιγότερο αυστηρών προϋποθέσεων σε σύγκριση με τον κανονισμό για το κοινοτικό βιομηχανικό σχέδιο και υπόδειγμα, για μεγαλύτερο διάστημα και σε μεγαλύτερη έκταση και για ευρύτερο περιεχόμενο, οι παραγωγοί θα μπορούσαν να επιδιώξουν να εκμεταλλευτούν αυτές τις διαφορές βασιζόμενοι αποκλειστικά σε (διαφορετικές) εθνικές προστασίες, διακυβεύοντας έτσι την ύπαρξη του κοινοτικού βιομηχανικού σχεδίου και υποδείγματος.

Ως εκ τούτου η παρούσα πρόταση οδηγίας για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τη νομική προστασία των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων αποτελεί ουσιώδες συμπλήρωμα του κανονισμού για το κοινοτικό βιομηχανικό σχέδιο και υπόδειγμα.

- 1.5 Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας η εναρμόνιση δεν απαιτείται να επεκταθεί σε όλες τις πτυχές της ειδικής εθνικής νομοθετικής προστασίας και επαρκεί να ευθυγραμμιστούν τα απαραίτητα στοιχεία για τη συνύπαρξη της ειδικής εθνικής και της κοινοτικής προστασίας των σχεδίων και υποδειγμάτων. Αυτό αφορά τον ορισμό του "σχεδίου και υποδείγματος", τους όρους για την παροχή προστασίας, περιλαμβανομένων των λόγων αποκλεισμού, τις μη βλαπτικές αποκαλύψεις όσον αφορά την απαίτηση ένα σχέδιο και υπόδειγμα να είναι νέο και να έχει ατομικότητα, τον σκοπό και τη διάρκεια προστασίας, τους λόγους απόρριψης ή ακυρότητας, τον ορισμό των δικαιωμάτων που παρέχονται σε σχέδια και υποδείγματα περιλαμβανομένων των περιορισμών τους και της απώλειας των δικαιωμάτων. Δεν έχει νόημα η επέμβαση σε θέματα όπως οι υφιστάμενες εθνικές διατάξεις που αφορούν τις επίσημες διαδικασίες και τη συνδρομή των προϋποθέσεων για προστασία.

2. Η νομική βάση

Η προταθείσα οδηγία στοχεύει, σχετικά με τα βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα και τα προϊόντα που ενσωματώνουν βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα, την εγκαθίδρυση και λειτουργία μιας κοινής αγοράς στον τομέα των σχεδίων και υποδειγμάτων καθώς και την ελεύθερη κυκλοφορία τους, τον ανόθευτο ανταγωνισμό προϊόντων που ενσωματώνουν σχέδια και υποδείγματα και την προστασία αυτής της μορφής βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας.

Κατά συνέπεια, υπάρχει αποκλειστική αρμοδιότητα της Κοινότητας να αναλάβει δράση.

Το άρθρο 100 της συνθήκης ΕΟΚ αναθέτει στην Κοινότητα την ολοκλήρωση των στόχων της εσωτερικής αγοράς με την έκδοση των απαραίτητων μέτρων προσέγγισης με τη μορφή οδηγιών, για την εναρμόνιση των βασικών διατάξεων των εθνικών νομοθεσιών σχετικά με την προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων.

Μέρος δεύτερο: Σχολιασμός των άρθρων

Άρθρο 1

Το εν λόγω άρθρο ορίζει τις έννοιες του "βιομηχανικού σχεδίου και υποδείγματος" και του "προϊόντος" και είναι όμοιο με το άρθρο 3 της πρότασης κανονισμού εκτός από το ότι τα προϊόντα ημιαγωγών δεν εξαιρούνται. Αυτό συμβαίνει επειδή η οδηγία⁽²⁾ σχετικά με τη νομική προστασία των τοπογραφιών προϊόντων ημιαγωγών δεν αποκλείει την εφαρμογή των διατάξεων της μέσω της εθνικής νομοθεσίας στα σχέδια και υποδείγματα. Διαφορετικά θα έπρεπε να γίνει παραπομπή στον σχολιασμό του εν λόγω άρθρου στην αιτιολογική έκθεση του κανονισμού.

Άρθρο 2

Το άρθρο αυτό καθορίζει τον σκοπό εφαρμογής της οδηγίας. Οι διατάξεις του εφαρμόζονται μόνο στα δικαιώματα σε σχέδια και υποδείγματα που έχουν καταχωρηθεί ή σε αιτήσεις για τέτοια δικαιώματα.

Τα μη καταχωρημένα δικαιώματα σε σχέδια και υποδείγματα δεν περιλαμβάνονται στις διατάξεις του άρθρου αυτού. Στις περισσότερες ειδικές εθνικές νομοθεσίες για τα σχέδια και υποδείγματα δεν προβλέπονται τέτοιου είδους δικαιώματα και δεν θεωρείται επιτακτική η εισαγωγή δικαιωμάτων σε μη καταχωρημένα σχέδια και υποδείγματα όπου δεν υφίστανται.

Άρθρο 3

Η παράγραφος 1 προβλέπει ρητά ότι τα κράτη μέλη πρέπει να προστατεύουν τα βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα με ειδική εθνική νομοθεσία και δεν πρέπει να στηρίζονται για την προστασία των σχεδίων και υποδείξεων αποκλειστικά στη νομοθεσία για την πνευματική ιδιοκτησία.

(2) ΕΕ αριθ. L 24, της 27.1.1987, σ. 36.

Στην παράγραφο 2 τίθενται οι όροι προστασίας: ότι το σχέδιο και υπόδειγμα πρέπει να είναι νέο και να έχει ατομικότητα.

Άρθρα 4, 5 και 6

Στα άρθρα αυτά καθορίζονται οι όροι "νέο" και "ατομικότητα". Οι διατάξεις αντιστοιχούν προς τα άρθρα 4, 5 και 6 και 8 σχετικά με τα καταχωρημένα σχέδια και υποδείγματα της πρότασης κανονισμού. Για τον λόγο αυτό παραπέμπεται στον σχολιασμό αυτών των άρθρων που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική έκθεση του κανονισμού.

Άρθρα 7 και 8

Τα άρθρα 7 και 8 θέτουν τα όρια προστασίας των δικαιωμάτων επί σχεδίων και υποδειγμάτων και αντιστοιχούν στα άρθρα 9 και 10 της πρότασης κανονισμού. Παραπέμπεται στον σχολιασμό των εν λόγω άρθρων που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική έκθεση του κανονισμού.

Άρθρα 9 και 10

Το πεδίο της προστασίας καθορίζεται στο άρθρο 9, που αντιστοιχεί στο άρθρο 11 της πρότασης κανονισμού. Η έναρξη και η διάρκεια προστασίας που προβλέπονται στο άρθρο 10 αντιστοιχούν στις προβλεπόμενες από το άρθρο 13 της πρότασης κανονισμού. Παραπέμπεται στον σχολιασμό που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική έκθεση του κανονισμού.

Άρθρο 11

Στις παραγράφους 1 και 2 απαριθμούνται οι περιπτώσεις που ένα δικαίωμα σε σχέδιο και υπόδειγμα δεν είναι δεκτικό καταχώρησης ή, εάν έχει καταχωρηθεί, μπορεί να κηρυχθεί άκυρο. Η απαρίθμηση αυτή αντιστοιχεί στις διατάξεις του άρθρου 27 της πρότασης κανονισμού.

Η παράγραφος 3 επιτρέπει στον εθνικό νομοθέτη, κατά παρέκκλιση των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2, να καθορίσει πώς αντιμετωπίζονται εκείνα τα δικαιώματα σε σχέδια και υποδείγματα οι αιτήσεις για τα οποία έχουν υποβληθεί πριν από την έναρξη ισχύος των εκτελεστικών διατάξεων της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 12

Η παράγραφος 1 ορίζει το δικαίωμα ενός δικαιούχου καταχωρημένου σχεδίου και υποδείγματος και είναι σύμφωνο με τις διατάξεις του άρθρου 21 της πρότασης κανονισμού. Παραπέμπεται στον σχολιασμό του εν λόγω άρθρου που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική έκθεση του κανονισμού.

Η παράγραφος 2 καθιστά σαφές ότι τα δικαιώματα επί σχεδίων και υποδειγμάτων που αποκτήθηκαν πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος των διατάξεων μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, θα εξακολουθήσουν να ρυθμίζονται βάσει της νομοθεσίας η οποία ίσχυε κατά την κτήση του δικαιώματος.

Άρθρα 13 και 15

Το άρθρο 13 περιλαμβάνει ορισμένους περιορισμούς των δικαιωμάτων που παρέχουν τα σχέδια και υποδείγματα μετά την καταχώρηση. Το άρθρο 15 πραγματεύεται την ανάλωση των δικαιωμάτων. Τα άρθρα αυτά αντιστοιχούν στα άρθρα 22 και 24 της πρότασης κανονισμού. Για τον λόγο αυτό παραπέμπεται στον σχολιασμό αυτών των άρθρων που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική έκθεση του κανονισμού.

Άρθρο 14

Η διάταξη αυτή είναι απαραίτητη για να καταστήσει τα δικαιώματα σε εθνικά βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα σύμφωνα με τα δικαιώματα σε κοινοτικά βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα. Παραπέμπεται στον σχολιασμό του άρθρου 23 της πρότασης κανονισμού.

Άρθρο 16

Σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται τρίτος να έχει έννομο συμφέρον για την έκδοση ακυρωτικής αποφάσεως, ακόμη και μετά τη λήξη των δικαιωμάτων επί σχεδίων και υποδειγμάτων ή την παραίτηση από αυτά, π.χ. εάν το σχετικό δικαίωμα έχει ασκηθεί έναντι αυτού και βάσει στοιχείων που συλλέχθηκαν εκ των υστέρων αποδεικνύεται ότι το σχέδιο και υπόδειγμα ήταν άκυρο εξ υπαρχής. Η διάταξη αντιστοιχεί στο άρθρο 26, παράγραφος 2, της πρότασης κανονισμού.

Άρθρα 17 και 18

Η προστασία της δημιουργίας ενός προϊόντος πολύ συχνά απορρέει όχι μόνον από την ειδική νομοθεσία των κρατών μελών σχετικά με τα δικαιώματα επί σχεδίων και υποδειγμάτων, αλλά και από την συντρέχουσα εφαρμογή ορισμένων νόμιμων ρυθμίσεων, έστω και αν τα μέτρα προστασίας που παρέχονται από κάθε από αυτές και η συχνότητα με την οποία προσφεύγουν σε αυτά οι χρήστες ποικίλλουν σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

Το βασικό εναλλακτικό έννομο μέσο που εφαρμόζεται παραδοσιακά είναι η προστασία βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18. Η προστασία μπορεί να χορηγείται βάσει των διατάξεων σχετικά με τα εμπορικά σήματα, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τα υποδείγματα χρήσεως και τον αθέμιτο ανταγωνισμό.

Ένα κράτος μέλος εισήγαγε προστασία δικαιωμάτων επί μη καταχωρημένων σχεδίων και υποδειγμάτων, που σε κάποιο βαθμό θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αντικαθιστά την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας στο εν λόγω κράτος.

Κατά συνέπεια, είναι απαραίτητο να προβλεφθεί από την οδηγία ότι δεν θίγεται η εφαρμογή άλλων εθνικών νομοθετικών διατάξεων.

Άρθρο 18

Το άρθρο 18 προβλέπει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 της πρότασης κανονισμού, ότι η σωρευτική εφαρμογή της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας και των ειδικών διατάξεων για την προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων είναι υποχρεωτική. Αυτό συνεπάγεται ότι η εθνική νομοθεσία πρέπει να τροποποιηθεί εφόσον προβλέπει ότι η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας δεν μπορεί ή μπορεί μόνον κάτω από ορισμένες συνθήκες να σωρευτεί με την προστασία που παρέχεται βάσει των ειδικών νόμων για την προστασία των δικαιωμάτων επί σχεδίων και υποδειγμάτων.

Οι όροι εφαρμογής της προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και ιδίως το ζήτημα του επιπέδου της απαιτούμενης πρωτοτυπίας για την εφαρμογή της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας προς το παρόν βρίσκονται σε εκκρεμότητα, και επαφίεται στον εθνικό νομοθέτη η δυνατότητα μιας μελλοντικής εναρμόνισης του απαιτούμενου βαθμού πρωτοτυπίας.

Οι διατάξεις εθνικών νομοθεσιών που θεσπίζουν ειδικούς όρους για την εφαρμογή της προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως π.χ. ο όρος της ιταλικής νομοθεσίας που συνδέεται με την "scindibilità" θα μπορούσαν εύκολα να καταργηθούν, πράγμα που συνιστάται βάσει των διατάξεων του άρθρου 18.

Για να μην παραβιάζεται σε ορισμένες περιπτώσεις η αρχή της αποφυγής των διακρίσεων για λόγους ιθαγενείας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 της συνθήκης ΕΟΚ, είναι απαραίτητο να προβλεφθεί όχι μόνο ότι η αρχή της "σώρευσης" της ειδικής προστασίας για τα σχέδια και υποδείγματα και της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας εφαρμόζεται από όλα τα κράτη μέλη, αλλά και ότι η παρέκκλιση από την αρχή της εθνικής μεταχείρισης που επιτρέπεται δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 7, της Σύμβασης της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων δεν εφαρμόζεται στους υπηκόους των κρατών μελών της Κοινότητας. Η βασική αυτή αρχή θεσπίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 18, παράγραφος 2.

ΠΡΟΤΑΣΗ

ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη Συνθήκη περί Ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 100 Α,

την πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁽²⁾,

Εκτιμώντας:

- (1) ότι οι στόχοι της Κοινότητας όπως καθορίζονται στη Συνθήκη περιλαμβάνουν την εγκαθίδρυση ενός στενότερου δεσμού μεταξύ των λαών της Ευρώπης, τη διαμόρφωση στενότερων σχέσεων μεταξύ των κρατών που ανήκουν στην Κοινότητα και τη διασφάλιση της οικονομικής και κοινωνικής προόδου των χωρών της Κοινότητας με κοινή δράση για την εξάλειψη των εμποδίων που διαιρούν την Ευρώπη και ότι προς το σκοπό αυτό η Συνθήκη προβλέπει την εγκαθίδρυση μίας εσωτερικής αγοράς και περιλαμβάνει την κατάργηση των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων και τη δημιουργία ενός συστήματος που θα εξασφαλίζει ανόθευτο ανταγωνισμό στην κοινή αγορά, και ότι η προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί της νομικής προστασίας των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων θα προαγάγει περαιτέρω αυτούς τους στόχους.

(1) ΕΕ αριθ.

(2) ΕΕ αριθ.

- (2) ότι τα σχέδια και υποδείγματα δεν προστατεύονται επί του παρόντος σε όλα τα κράτη μέλη με ειδική νομοθεσία και ότι, όπου υπάρχει τέτοια προστασία, έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά.
- (3) ότι τέτοιες διαφορές στη νομική προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων τις οποίες εμφανίζουν οι νομοθεσίες των κρατών μελών έχουν άμεση και αρνητική επίδραση στην εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς όσον αφορά προϊόντα που ενσωματώνουν σχέδια και υποδείγματα και ότι τέτοιες διαφορές στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά.
- (4) ότι για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο, ενόψει της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, να θεσπισθεί ειδική νομοθεσία για την προστασία των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων και να υπάρξει προσέγγιση των νομοθεσιών σχετικά με την προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων των κρατών μελών.
- (5) ότι κατά την προσέγγιση αυτή είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι λύσεις και τα πλεονεκτήματα τα οποία παρέχει ένα σύστημα κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων σε επιχειρήσεις που επιθυμούν να αποκτήσουν δικαιώματα σε σχέδια και υποδείγματα.
- (6) ότι δεν είναι απαραίτητο να επιχειρηθεί προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών για τα σχέδια και υποδείγματα σε όλα τα επίπεδα και αρκεί η προσέγγιση να περιοριστεί σε εκείνες τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις οι οποίες επηρεάζουν αμεσότερα την λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. ότι αν τα κράτη μέλη ενεργήσουν μόνα δεν μπορούν να πετύχουν κατά τρόπο ικανοποιητικό αυτούς τους στόχους της περιορισμένης προσέγγισης.
- (7) ότι, κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη πρέπει να παραμείνουν ελεύθερα να καθορίσουν τις διαδικαστικές διατάξεις που αφορούν την καταχώρηση και ακυρότητα των σχεδίων και υποδειγμάτων και τις διατάξεις σχετικά με τις συνέπειες αυτής της ακυρότητας.

- (8) ότι η παρούσα οδηγία δεν αποκλείει την εφαρμογή στα σχέδια και υποδείγματα άλλης νομοθεσίας των κρατών μελών από εκείνη που αφορά την ειδική προστασία που αποκτάται με την καταχώρηση, όπως η νομοθεσία σχετικά με τα δικαιώματα από μη καταχωρημένα σχέδια και υποδείγματα, τα εμπορικά σήματα, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα υποδείγματα χρησιμότητας, τον αθέμιτο ανταγωνισμό ή την αστική ευθύνη.
- (9) ότι η επίτευξη των στόχων της εσωτερικής αγοράς στον τομέα των σχεδίων και υποδειγμάτων μπορεί να υλοποιηθεί πλήρως μόνον μετά από περαιτέρω εναρμόνιση των σχετικών διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας των κρατών μελών, ιδίως των διατάξεων που αφορούν το κριτήριο της πρωτοτυπίας· ότι, εκκρεμούσης της περαιτέρω εναρμόνισης, είναι σημαντικό να καθιερωθεί η αρχή της σώρευσης της προστασίας βάσει ειδικής νομοθεσίας για την προστασία των καταχωρημένων σχεδίων και υποδειγμάτων και βάσει της νομοθεσίας για την πνευματική ιδιοκτησία, ενώ τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα να θεσπίσουν την έκταση της προστασίας βάσει της πνευματικής ιδιοκτησίας και τους όρους παροχής αυτής της προστασίας· ότι, πάντως, είναι απαραίτητο να καταργηθεί στις μεταξύ κρατών σχέσεις η απαίτηση ότι η προστασία βάσει της νομοθεσίας για την πνευματική ιδιοκτησία θα χορηγείται μόνο υπό τον όρο της αμοιβαιότητας στη χώρα προέλευσης του σχεδίου και υποδείγματος, διότι μιά τέτοια απαίτηση αντιβαίνει στην αρχή της ίσης μεταχείρισης.
- (10) ότι η επίτευξη των στόχων της εσωτερικής αγοράς απαιτεί οι όροι κτήσης ενός δικαιώματος σε καταχωρημένο σχέδιο και υπόδειγμα όχι μόνον να είναι όμοιοι σε όλα τα κράτη μέλη αλλά και να συμπίπτουν με εκείνους που απαιτούνται για την καταχώρηση ενός κοινοτικού σχεδίου και υποδείγματος· ότι για τον σκοπό αυτό είναι ανάγκη να δοθεί ενιαίος ορισμός του όρου σχέδια και υποδείγματα και των απαιτήσεων ως προς το νέον και την ατομικότητά του οι οποίες πρέπει να πληρούνται για να αποκτηθούν δικαιώματα σε καταχωρημένα σχέδια και υποδείγματα.

- (11) ότι τα προϊόντα ημιαγωγών δεν θα πρέπει να αποκλείονται ως προϊόντα, η μορφή των οποίων μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο σχεδίου ή υποδείγματος, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν τη νομοθεσία περί σχεδίων και υποδειγμάτων για την εκτέλεση των διατάξεων της οδηγίας του Συμβουλίου 87/54/ΕΟΚ της 16ης Δεκεμβρίου 1986 σχετικά με τη νομική προστασία των τοπογραφιών προϊόντων ημιαγωγών⁽³⁾.
- (12) ότι είναι βασικό, για να διευκολυθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων, να εξασφαλιστεί ότι δικαιώματα σε καταχωρημένα σχέδια και υποδείγματα χορηγούν στον δικαιούχο την ίδια προστασία σε όλα τα κράτη μέλη και ότι η προστασία αυτή είναι όμοια με την προστασία που παρέχεται από το καταχωρημένο κοινοτικό σχέδιο και υπόδειγμα.
- (13) ότι σύμφωνα με τις διατάξεις που εφαρμόζονται σχετικά με τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα, η διαλειτουργικότητα των προϊόντων διαφόρων κατασκευαστών δεν θα παρεμποδιζόταν με την επέκταση της προστασίας και των σχεδίων ή υποδειγμάτων των μηχανικών εξαρτημάτων.
- (14) ότι κατά παρέκκλιση της εν λόγω διάταξης, τα μηχανικά εξαρτήματα δομοστοιχειωμένων προϊόντων μπορούν να αποτελούν σημαντικό στοιχείο των καινοτόμων χαρακτηριστικών των δομοστοιχειωμένων προϊόντων και να παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον από απόψεως εμπορίας ώστε να θεωρηθούν επιλέξιμα για προστασία.
- (15) ότι είναι θεμελιώδες για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς να ενοποιηθούν οι όροι της προστασίας που παρέχονται με τις καταχωρήσεις των σχεδίων και υποδειγμάτων σύμφωνα με τη λύση που υιοθετήθηκε για το καταχωρημένο κοινοτικό σχέδιο και υπόδειγμα.
- (16) ότι η νομική προστασία των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων μπορεί κάτω από ορισμένες περιστάσεις να επιτρέπει την δημιουργία μονοπωλίων σε κατηγορίες προϊόντων και την κυριαρχία σε αγορές δεσμεύοντας ανεπίτρεπτα τους καταναλωτές με ειδική κατασκευή ενός προϊόντος και επομένως είναι απαραίτητη η εισαγωγή μίας διάταξης προκειμένου να καταστεί δυνατή η αναπαραγωγή εφηρμοσμένων σχεδίων και υποδειγμάτων σε εξαρτήματα σύνθετων προϊόντων για τις ανάγκες της επισκευής σύμφωνα με πολύ συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

(3) ΕΕ L 24, 27.1.1987, σ. 36.

- (17) ότι οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας ισχύουν με την επιφύλαξη της εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού βάσει των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης.
- (18) ότι πρέπει να απαριθμούνται εξαντλητικά οι λόγοι απόρριψης της καταχώρησης στα κράτη μέλη τα οποία προβλέπουν εξέταση της ουσίας των αιτήσεων πριν από την καταχώρηση, και οι λόγοι ακυρότητας της καταχώρησης σχεδίων και υποδειγμάτων σε όλα τα κράτη μέλη.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ :

Άρθρο 1

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού :

- α) ως "σχέδιο ή υπόδειγμα" νοείται η εικόνα την οποία παρουσιάζει το σύνολο ή μέρος ενός προϊόντος σαν αποτέλεσμα των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που έχει η γραμμή του, το περίγραμμα, το χρώμα, το σχήμα ή και τα υλικά του ίδιου του προϊόντος ή της διακόσμησης που φέρει.
- β) ως "προϊόν" νοείται κάθε βιομηχανικό ή βιοτεχνικό αντικείμενο, συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων που προορίζονται για συναρμολόγηση σε ένα πολυσύνθετο αντικείμενο, ένα σύνολο ή σύνθεση αντικειμένων, είδη συσκευασίας και παρουσίασης, γραφικά σύμβολα και τυπογραφικά στοιχεία, ωστόσο ένα πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή δεν θεωρείται "προϊόν".

Άρθρο 2

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται :

- α) στα δικαιώματα σε σχέδια και υποδείγματα που έχουν καταχωρηθεί στα κεντρικά γραφεία βιομηχανικής ιδιοκτησίας των κρατών μελών,
- β) στα δικαιώματα σε σχέδια και υποδείγματα που έχουν καταχωρηθεί στο Γραφείο Σχεδίων και Υποδειγμάτων της Μπενελούξ,
- γ) στα δικαιώματα σε σχέδια και υποδείγματα που έχουν καταχωρηθεί βάσει διεθνών συμφωνιών οι οποίες ισχύουν σε ένα κράτος μέλος,
- δ) στις αιτήσεις για δικαιώματα σε σχέδια και υποδείγματα που αναφέρονται στα σημεία α) έως γ).

Άρθρο 3

- (1) Τα κράτη μέλη προστατεύουν, από της καταχώρησης, τα σχέδια και υποδείγματα με την παραχώρηση αποκλειστικών δικαιωμάτων επ'αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας.
- (2) Ένα σχέδιο ή υπόδειγμα προστατεύεται καθόσον είναι νέο και έχει ατομικότητα.
- (3) Το σχέδιο ή υπόδειγμα ενός προϊόντος το οποίο αποτελεί τμήμα σύνθετου αντικειμένου λογίζεται ότι είναι νέο και έχει ατομικότητα καθόσον το σχέδιο ή υπόδειγμα καθαυτό που εφαρμόσθηκε επί του εν λόγω τμήματος πληροί τους όρους του νωτερισμού και της ατομικότητας.

Άρθρο 4

- (1) Ένα σχέδιο ή υπόδειγμα θεωρείται νέο αν πριν από τον χρόνο καταθέσεως της αιτήσεως για καταχώρηση ή, εφόσον διεκδικείται προτεραιότητα, πριν από την ημερομηνία της προτεραιότητας δεν έχει καταστεί προσιτό στο κοινό πανομοιότυπο σχέδιο ή υπόδειγμα. Πανομοιότυπα λογίζονται τα σχέδια και υποδείγματα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των οποίων διαφέρουν μόνον ως προς ασήμαντες λεπτομέρειες.
- (2) Ένα σχέδιο ή υπόδειγμα θεωρείται ότι κατέστη προσιτό στο κοινό αν δημοσιεύθηκε μετά την καταχώρηση ή κατ'άλλο τρόπο εξετέθη, χρησιμοποιήθηκε στο εμπόριο ή κατέστη γνωστό με οποιοδήποτε άλλο τρόπο. Δεν λογίζεται πάντως ότι κατέστη προσιτό στο κοινό μόνο επειδή αποκαλύφθηκε σε τρίτο πρόσωπο με τον ρητό ή σιωπηρό όρο να τηρηθεί εχεμύθεια.

Άρθρο 5

- (1) Ένα σχέδιο ή υπόδειγμα, έχει ατομικότητα αν η όλη εντύπωση που προκαλεί στον ενημερωμένο χρήστη διαφέρει σημαντικά από την όλη εντύπωση που προκαλεί στον εν λόγω χρήστη οποιοδήποτε σχέδιο ή υπόδειγμα αναφέρεται στην παράγραφο (2).

- (2) Για να ληφθεί υπόψη ένα σχέδιο ή υπόδειγμα για τους σκοπούς εφαρμογής της παραγράφου (1) πρέπει:
- α) να διατίθεται στο εμπόριο στην κοινοτική ή άλλη αγορά κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης για καταχώρηση ή, εφόσον διεκδικείται προτεραιότητα, κατά το χρόνο της προτεραιότητας, ή
 - β) να έχει δημοσιευθεί μετά την καταχώρηση ως καταχωρημένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα ή ως δικαίωμα σε σχέδιο ή υπόδειγμα που έχει αποκτηθεί στο οικείο κράτος μέλος, η προστασία του οποίου δεν έχει λήξει κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης για καταχώρηση ή της καταχώρησης ή, αν διεκδικείται προτεραιότητα, κατά την ημερομηνία της προτεραιότητας.
- (3) Κατά την εκτίμηση της ατομικότητας δίνεται κατ' αρχήν μεγαλύτερη βαρύτητα στα κοινά χαρακτηριστικά παρά στις διαφορές και λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός της ελευθερίας του δημιουργού του σχεδίου ή του υποδείγματος κατά τη δημιουργία του.

Άρθρο 6

- (1) Αν ένα σχέδιο ή υπόδειγμα για το οποίο ζητείται προστασία βάσει δικαιώματος σε καταχωρημένο σχέδιο και υπόδειγμα που αποκτήθηκε σε κράτος μέλος κατέστη προσιτό στο κοινό από τον δημιουργό ή τον δικαιοδόχο του ή από τρίτο πρόσωπο συνεπεία κάποιας παρασχεθείσας πληροφορίας ή ενέργειας στην οποία προέβη ο δημιουργός ή ο δικαιοδόχος του κατά τη διάρκεια του δωδεκαμήνου που προηγείται της ημερομηνίας κατάθεσης της αίτησης ή, αν διεκδικείται προτεραιότητα, κατά την ημερομηνία της προτεραιότητας, δεν λαμβάνεται υπόψη αυτή η αποκάλυψη για την εφαρμογή των άρθρων 4 και 5.
- (2) Οι διατάξεις της παραγράφου 1 δεν εφαρμόζονται αν αντικείμενο της καταχρηστικής αποκάλυψης είναι σχέδιο ή υπόδειγμα από το οποίο προέκυψε καταχωρημένο κοινοτικό σχέδιο και υπόδειγμα ή δικαίωμα σε καταχωρημένο σχέδιο και υπόδειγμα στο οικείο κράτος μέλος.

Άρθρο 7

- (1) Δεν υφίσταται δικαίωμα σε σχέδιο ή υπόδειγμα καθόσον η πραγματοποίηση μίας τεχνικής λειτουργίας δεν παρέχει ελευθερία όσον αφορά τα αυθαίρετα χαρακτηριστικά της μορφής του.
- (2) Η προστασία που παρέχεται με το δικαίωμα σε σχέδιο ή υπόδειγμα, δεν εκτείνεται στα χαρακτηριστικά εκείνα της μορφής ενός αντικειμένου των οποίων είναι απαραίτητη η αναπαραγωγή με την ακριβή μορφή και τις διαστάσεις τους, ώστε το προϊόν στο οποίο ενσωματώνεται ή εφαρμόζεται το σχέδιο ή το υπόδειγμα να μπορεί να συναρμολογηθεί ή να συνδεθεί μηχανικά με άλλο προϊόν.
- (3) Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 2, σχετικό δικαίωμα υφίσταται, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στα άρθρα 4 και 5, σε ένα σχέδιο ή υπόδειγμα που καθιστά δυνατή την απεριόριστη ή πολλαπλή συναρμολόγηση ή σύνδεση πανομοιότυπων ή εναλλασσόμενων μεταξύ τους προϊόντων σε ένα σύστημα δομοστοιχείων.

Άρθρο 8

Δεν υφίσταται δικαίωμα σε σχέδιο ή υπόδειγμα όταν η εκμετάλλευση ή η δημοσιοποίησή του αντίκειται στη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη.

Άρθρο 9

- (1) Η προστασία που παρέχεται από ένα δικαίωμα σε σχέδιο ή υπόδειγμα εκτείνεται σε οποιοδήποτε άλλο σχέδιο ή υπόδειγμα το οποίο προκαλεί στον ενημερωμένο χρήστη γενική εντύπωση ουσιώδους ομοιότητας.
- (2) Κατά τον καθορισμό της έκτασης της προστασίας δίνεται, κατ'αρχήν, μεγαλύτερη βαρύτητα στα κοινά χαρακτηριστικά παρά στις διαφορές και λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός της ελευθερίας του δημιουργού του σχεδίου ή υποδείγματος κατά τη δημιουργία του.

Άρθρο 10

Τα σχέδια και υποδείγματα τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 3 παράγραφος 2 προστατεύονται για μία πενταετία από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης. Η διάρκεια προστασίας μπορεί να παραταθεί ανά πενταετία, για συνολικό χρονικό διάστημα μέχρι 25 ετών.

Άρθρο 11

- 1) Δεν χωρεί καταχώρηση ή, εάν έχει πραγματοποιηθεί, δύναται να κυρηχθεί άκυρη μόνο στις περιπτώσεις που τα σχέδια ή υποδείγματα:
 - α) δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 3, παράγραφος 2, ή
 - β) στο βαθμό που τα ειδικά τεχνικά χαρακτηριστικά ή τα χαρακτηριστικά διασύνδεσης τους δεν είναι δεκτικά προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 ή 2, ή
 - γ) στο βαθμό που η εκμετάλλευση ή η δημοσιοποίησή τους αντίκεινται στη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη ή,
 - δ) αν ο υποβάλλων την αίτηση ή ο δικαιούχος σχεδίου ή υποδείγματος δεν έχει σχετικό δικαίωμα σύμφωνα με τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους.
- (2) Η καταχώρηση σχεδίου ή υποδείγματος μπορεί επίσης να κηρυχθεί άκυρη αν ένα σχέδιο ή υπόδειγμα με το οποίο έρχεται σε σύγκρουση και το οποίο έχει καταστεί προσιτό στο κοινό μετά την ημερομηνία καταθέσης της αίτησης ή, αν διεκδικείται προτεραιότητα, την ημερομηνία της προτεραιότητας, προστατεύεται από ημερομηνία που προηγείται των προαναφερομένων ως καταχωρημένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα ή ως δικαίωμα σε σχέδιο ή υπόδειγμα αποκτηθέν στο οικείο κράτος μέλος ή βάσει αιτήσεως για απόκτηση τέτοιου δικαιώματος.
- (3) Κάθε κράτος μέλος μπορεί να προβλέψει ότι, κατά παρέκκλιση από τις προηγούμενες παραγράφους, οι λόγοι απόρριψης της καταχώρησης ή ακυρότητας αυτής που ισχύουν στο κράτος αυτό πριν από το χρόνο έναρξης ισχύος των εκτελεστικών διατάξεων της παρούσας οδηγίας, εφαρμόζονται στα σχέδια και υποδείγματα για τα οποία έχουν υποβληθεί αιτήσεις πριν από την ημερομηνία αυτή.

Άρθρο 12

- (1) Μετά την καταχώρηση ο δικαιούχος σχεδίου ή υποδείγματος έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να το χρησιμοποιεί και να απαγορεύει σε οποιονδήποτε τρίτο να χρησιμοποιεί χωρίς τη συγκατάθεσή του το σχέδιο και υπόδειγμα που προστατεύεται. Η ανωτέρω χρήση καλύπτει ιδίως την κατασκευή, προσφορά, διάθεση στην αγορά ή χρήση του προϊόντος στο οποίο έχει ενσωματωθεί ή εφαρμοστεί το εν λόγω σχέδιο ή υπόδειγμα καθώς και την εισαγωγή, εξαγωγή ή αποθήκευσή τέτοιου προϊόντος για τους σκοπούς αυτούς.
- (2) Εφόσον, σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους, οι ενέργειες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν μπορούν να απαγορευθούν πριν από την ημερομηνία κατά την οποία τέθηκαν σε ισχύ οι διατάξεις ενσωμάτωσης της παρούσας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, δεν μπορεί να γίνει επίκληση των δικαιωμάτων που απορρέουν από τη καταχώρηση του σχεδίου ή υποδείγματος για να απαγορευθεί η εξακολούθηση των εν λόγω ενεργειών.

Άρθρο 13

- (1) Τα δικαιώματα που παρέχει η καταχώρηση των σχεδίων και υποδειγμάτων δεν εκτείνονται:
- α) σε ιδιωτικές ενέργειες που γίνονται για μη εμπορικούς σκοπούς,
 - β) σε ενέργειες που γίνονται για πειραματικούς σκοπούς
 - γ) στην αναπαραγωγή του σχεδίου ή υποδείγματος για την παράθεση παραδειγμάτων ή στα πλαίσια διδασκαλίας, εφόσον αυτές οι ενέργειες συμβιβάζονται με θεμιτές εμπορικές πρακτικές, δεν βλάπτουν αδικαιολόγητα τη συνήθη εκμετάλλευση του σχεδίου ή υποδείγματος και μνημονεύεται η πηγή.
- (2) Εξάλλου, τα δικαιώματα που παρέχει το σχέδιο ή υπόδειγμα μετά την καταχώρηση δεν εκτείνονται:
- α) στον εξοπλισμό πλοίων και αεροσκαφών που έχουν καταχωρηθεί σε άλλη χώρα, όταν αυτά εισέρχονται προσωρινά στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους,

- β) στην εισαγωγή στο οικείο κράτος μέλος ανταλλακτικών και εξαρτημάτων για την επισκευή των εν λόγω οχημάτων,
- γ) στην εκτέλεση επισκευών στα εν λόγω οχήματα.

Άρθρο 14

Τα δικαιώματα που παρέχει το βιομηχανικό σχέδιο ή υπόδειγμα δεν ασκούνται έναντι τρίτων, οι οποίοι μετά παρέλευση τριετίας από την πρώτη κυκλοφορία στην αγορά ενός προϊόντος, το οποίο ενσωματώνει το σχέδιο ή υπόδειγμα ή στο οποίο αυτό έχει εφαρμοστεί, χρησιμοποιούν το σχέδιο ή υπόδειγμα κατά την έννοια του άρθρου 12 υπό τον όρο ότι

- α) το προϊόν στον οποίο ενσωματώνεται ή έχει εφαρμοστεί το σχέδιο ή υπόδειγμα αποτελεί τμήμα πολυσύνθετου προϊόντος από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα,
- β) η χρήση αυτή έχει σκοπό να επιτρέψει την επισκευή ενός πολυσύνθετου προϊόντος ώστε να επανέλθει στην αρχική του μορφή, και
- γ) το κοινό δεν παραπλανάται όσον αφορά την προέλευση του προϊόντος που χρησιμοποιείται για την επισκευή.

Άρθρο 15

Τα δικαιώματα που παρέχει το καταχωρηθέν σχέδιο ή υπόδειγμα δεν εκτείνονται σε ενέργειες σχετικές με ένα προϊόν στο οποίο έχει ενσωματωθεί ή εφαρμοστεί σχέδιο ή υπόδειγμα που επμπίπτει στο πεδίο προστασίας του σχετικού δικαιώματος, όταν το προϊόν έχει διατεθεί στην αγορά της Κοινότητας από τον δικαιούχο του σχεδίου ή υποδείγματος ή με τη συγκατάθεσή του.

Άρθρο 16

Η ακυρότητα της καταχώρησης των σχεδίων και υποδειγμάτων μπορεί να κηρυχθεί ακόμη και μετά τη λήξη της ισχύος τους ή την παραίτηση από το σχετικό δικαίωμα.

Άρθρο 17

Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας ισχύουν με την επιφύλαξη οποιωνδήποτε υφισταμένων νομοθετικών διατάξεων σχετικών με δικαιώματα από μη καταχωρημένα σχέδια και υποδείγματα, καθώς και διατάξεων σχετικών με τα εμπορικά σήματα ή άλλα διακριτικά σημεία, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τα υποδείγματα χρησιμότητας, τα τυπογραφικά στοιχεία, την αστική ευθύνη και τον αθέμιτο ανταγωνισμό.

Άρθρο 18

- (1) Μέχρις ότου γίνει περαιτέρω εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί πνευματικής ιδιοκτησίας, το σχέδιο ή υπόδειγμα που έχει καταχωρηθεί σε ή για κράτος μέλος σύμφωνα με την παρούσα οδηγία απολαύει προστασίας και βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας του κράτους αυτού, από την ημερομηνία κατά την οποία το σχέδιο ή υπόδειγμα δημιουργήθηκε ή αποτυπώθηκε υπό οιαδήποτε μορφή, ανεξάρτητα από τον αριθμό των προϊόντων στα οποία πρόκειται να ενσωματωθεί ή να εφαρμοσθεί και ανεξάρτητα από το κατά πόσον μπορεί να αποσυνδεθεί από τα προϊόντα αυτά. Η έκταση και οι όροι παροχής της εν λόγω προστασίας, συμπεριλαμβανομένου και του απαιτούμενου βαθμού πρωτοτυπίας, καθορίζονται από κάθε κράτος μέλος.
- (2) Μέχρις ότου γίνει περαιτέρω εναρμόνιση των νομοθεσιών περί πνευματικής ιδιοκτησίας των κρατών μελών, κάθε κράτος μέλος προστατεύει βάσει της νομοθεσίας του περί πνευματικής ιδιοκτησίας τα σχέδια και υποδείγματα εφόσον έχουν καταχωρηθεί στο ή για το κράτος αυτό και πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από την νομοθεσία αυτή, ακόμη και αν σε άλλο κράτος μέλος, το οποίο είναι η χώρα προέλευσης του σχεδίου ή υποδείγματος, δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις προστασίας βάσει της νομοθεσίας του περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Άρθρο 19

- (1) Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για την συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία μέχρι την 31η Οκτωβρίου 1996.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, οι τελευταίες αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

- (2) Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τις διατάξεις εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στο πεδίο που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 20

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Τίτλος

Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών όσον αφορά τη νομική προστασία των σημάτων.

Περιγραφή του μέτρου

Στόχος του εν λόγω μέτρου είναι η εναρμόνιση ορισμένων στοιχείων των εθνικών νομοθεσιών για την προστασία των σημάτων με τις διατάξεις του προτεινόμενου κανονισμού του Συμβουλίου για το κοινοτικό σήμα.

Το μέτρο αυτό δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις για τον προϋπολογισμό της Κοινότητας.

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
(ειδικότερα τις ΜΜΕ)

1. Γιατί είναι απαραίτητη κοινοτική νομοθεσία;

Για να εναρμονίσει από ορισμένες απόψεις τη σχετική νομοθεσία των κρατών μελών με το σύστημα κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων σύμφωνα με την πρόταση κανονισμού για την προστασία των κοινοτικών βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων.

2. Ποιές επιχειρήσεις επηρεάζονται;

- (α) Επηρεάζονται οι επιχειρήσεις των οποίων τα προϊόντα έχουν μορφή που ενσωματώνει σχέδια και υποδείγματα με εμπορική αξία. Για όσες επιχειρήσεις προτιμούν να επιζητούν την προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων βάσει των υφισταμένων εθνικών νομοθεσιών, οι νομοθεσίες αυτές θα καταστούν περισσότερο σύμφωνες με το κοινοτικό σύστημα.
- (β) Συμφέρον θα έχουν επιχειρήσεις κάθε μεγέθους, αλλά η εθνική οδός μπορεί να προτιμάται από εκείνες που δεν ενδιαφέρονται για προστασία σε κοινοτική κλίμακα και για τον λόγο αυτό θα ακολουθείται περισσότερο από ορισμένες ΜΜΕ παρά από τις πολυεθνικές επιχειρήσεις.
- (γ) Δεν είναι βάσιμο να θεωρηθεί ότι οι επιπτώσεις θα είναι σοβαρότερες σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές.

3. Τι θα πρέπει να κάνουν οι επιχειρήσεις για να συμμορφωθούν προς την οδηγία;

Δεν χρειάζονται ειδικές ενέργειες. Οι επιχειρήσεις σε ορισμένα κράτη μέλη θα διαπιστώσουν ότι οι προϋποθέσεις για εθνική προστασία των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων θα αλλάξουν από ορισμένες απόψεις συνεπεία της εναρμόνισης. Οι επιχειρήσεις θα εξακολουθήσουν να δικαιούνται σωρευτική προστασία για τα σχέδια και υποδείγματα βάσει του οικείου δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας σε κάθε κράτος μέλος.

Αντίθετα, εξάλλου, με τις προθέσεις της Επιτροπής, υποστηρίχθηκε από ορισμένες οργανώσεις που αντιπροσωπεύουν μικρομεσαίους παραγωγούς εξαρτημάτων αυτοκινήτων ότι υπάρχει κίνδυνος οι προϋποθέσεις της ατομικότητας και του νέου να ερμηνεύονται από τα εθνικά γραφεία και δικαστήρια κατά τρόπο που θα οδηγήσει σε μειωμένα πλαίσια προστασίας από τα επιδιωκόμενα. Υποστηρίχθηκε ότι, αν συμβεί κάτι τέτοιο, η συνέπεια θα είναι να εμπίπτει στο πεδίο της προστασίας και μεγάλος αριθμός προϊόντων που προέρχονται από βιομηχανικό σχεδιασμό με ευρεία λειτουργικότητα, μικρή όμως ή και καμία αισθητική και ευρέως προκαθορισμένη εξωτερική μορφή.

4. Ποιές οικονομικές επιπτώσεις ενδέχεται να έχει η πρόταση;

(α) στην απασχόληση ;

Η εναρμονισμένη νομοθεσία για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα πρέπει να παροτρύνει τους δημιουργούς σχεδίων και υποδειγμάτων τόσο να καινοτομούν όσο και για να εμπορεύονται ευρέως, κάτι που θα έχει θετική επίπτωση στην απασχόληση ιδιαίτερα ως προς τις μικρότερες επιχειρήσεις.

Τα δικαιώματα αυτά πρέπει να γίνονται σεβαστά από τρίτους, όπως οι ανταγωνίστριες βιοτεχνίες, και εκείνους που εμπορεύονται προϊόντα άλλων τα οποία προστατεύονται με δικαιώματα επί σχεδίων και υποδειγμάτων. Η πρόταση, πάντως, προβλέπει μέτρα που έχουν στόχο την αποφυγή οποιονδήποτε ανάρμοστα επαχθών συνεπειών για τις ΜΜΕ οι οποίες εμπορεύονται ανταλλακτικά σύνθετων προϊόντων όπως τα αυτοκίνητα.

(β) στις επενδύσεις και την ίδρυση νέων επιχειρήσεων;

Η εναρμονισμένη προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων στην Κοινότητα πρέπει να παρέχει στις επιχειρήσεις μεγαλύτερη βεβαιότητα σχετικά με τη δυνατότητα να καλύπτουν τα έξοδά τους ενθαρρύνοντας έτσι τις επενδύσεις. Είναι δύσκολο να σταθμιστούν με ακρίβεια οι επιπτώσεις στις μεγάλες κατασκευαστικές επιχειρήσεις, όπου ο βιομηχανικός σχεδιασμός συνιστά μία μόνον από τις συντεταγμένες ενός προϊόντος, αλλά η βιομηχανία επισήμανε με σαφήνεια την σημασία που προσδίδει στην προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων στην Κοινότητα. Πρέπει, εξάλλου, να είναι ενθαρρυντική για την ίδρυση μικρότερων επιχειρήσεων που δίνουν ιδιαίτερη σημασία στον βιομηχανικό σχεδιασμό ενός προϊόντος. Όσον αφορά επιχειρήσεις που εμπορεύονται προϊόντα προστατευόμενα με δικαιώματα επί σχεδίων και υποδειγμάτων, υπάρχουν διατάξεις που περιορίζουν σε ορισμένο βαθμό την προβολή δικαιωμάτων επί σχεδίων και υποδειγμάτων κατά εκείνων που αναπτύσσουν δραστηριότητες στην αγορά ανταλλακτικών, όπως για παράδειγμα οι προμηθευτές, οι επισκευαστές και οι ασφαλιστές στην αγορά ανταλλακτικών αυτοκινήτων. Επομένως, οι διατάξεις προβλέποντας προστασία προάγουσα τη δημιουργία, επιτρέπουν σε κάποιο βαθμό τον ανταγωνισμό εκ μέρους ανεξάρτητων παραγωγών.

(γ) στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων ;

Είναι στη φύση των δικαιουμένων προστασίας σχεδίων και υποδειγμάτων να μην εξαντλούν τις ευκαιρίες άλλων δημιουργών σχεδίων και υποδειγμάτων σε δεδομένο κλάδο προϊόντων, και η αυξανόμενη ανταγωνιστικότητα που απορρέει από αυτή την ελευθερία πρέπει να αποβαίνει σε όφελος όλων των επιχειρήσεων - κάθε μεγέθους - που δημιουργούν σχέδια και υποδείγματα, χωρίς να απειλούνται σοβαρά έστω και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις. Ο ανταγωνισμός, εξάλλου, θα ενθαρρυνθεί σε τομείς όπου τα σχέδια και υποδείγματα δεν θα δικαιούνται προστασίας - για παράδειγμα επειδή η εκπλήρωση της τεχνικής λειτουργίας δεν αφήνει περιθώρια για βιομηχανικό σχεδιασμό ή επειδή ο βιομηχανικός σχεδιασμός περιορίζεται από την ανάγκη διαλειτουργικότητας με κάποιο άλλο προϊόν.

5. Περιέχει η πρόταση μέτρα που λαμβάνουν υπόψη την ιδιαιτερότητα των ΜΜΕ;

Τα μέτρα που περιέχει η πρόταση δεν στοχεύουν ειδικά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αλλά αυτές μπορούν να επωφεληθούν αναλογικά περισσότερο από τις μεγάλες επιχειρήσεις, επειδή η μεγαλύτερη απλούστευση και το χαμηλό κόστος της εναρμονισμένης προστασίας των κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων έχει σημασία περισσότερο για τις ΜΜΕ. Σήμερα, πολλοί από τους πλέον νεωτεριστές και πρωτότυπους δημιουργούς σχεδίων και υποδειγμάτων πρέπει να φροντίσουν να συγκεντρώσουν το ενδιαφέρον τους σε ορισμένες από τις μικρές επιχειρήσεις.

Η πρόταση θα εναρμονίσει αποκλειστικά δικαιώματα δημιουργών σχεδίων και υποδειγμάτων και των δικαιοδόχων τους και τα δικαιώματα αυτά θα γίνονται σεβαστά από τους ανταγωνιστές. Όσον αφορά τις ΜΜΕ που εμπορεύονται προϊόντα άλλων προστατευόμενα με δικαιώματα σε σχέδια και υποδείγματα, δεν ενδείκνυται η ίδια η νομοθεσία για τη βιομηχανική ιδιοκτησία να περιέχει εξαιρέσεις για συγκεκριμένους βιομηχανικούς κλάδους. Για τους ανωτέρω λόγους, πάντως, έμποροι και κατασκευαστές ανταλλακτικών ανακουφίστηκαν κάπως από τον κίνδυνο ασκήσεως κατ'αυτών τέτοιου είδους δικαιωμάτων που ενδέχεται να υφίστανται επί των εν λόγω ανταλλακτικών.

6. Γνωμοδότηση

Η Επιτροπή δημοσίευσε ένα Πράσινο Βιβλίο με τίτλο "Η νομική προστασία των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων" (III/F/5131/91). Αυτό κυκλοφόρησε ευρέως αποσταλέν σε χιλιάδες αποδέκτες. Με βάση μεγάλο αριθμό παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν από μεγάλες βιομηχανικές οργανώσεις, τα ενδιαφερόμενα μέρη κλήθηκαν σε ακρόαση στις Βρυξέλλες στις 25 και 26 Φεβρουαρίου 1992. Οι αντιδράσεις υπήρξαν γενικά πολύ ευνοϊκές, και, παρά το ότι πολλές λεπτομέρειες χρειάζονται συζήτηση, υπάρχουν μόνον μερικά δυσχερή θέματα που χρειάζονται επίλυση, και τα οποία περιστρέφονται κυρίως γύρω από τα κριτήρια υπαγωγής στην προστασία και γύρω από το ποιά είδη σχεδίων και υποδειγμάτων δεν θα δικαιούνται προστασία.

Ορισμένοι εξέφρασαν ανησυχίες για το ότι υπάρχει κίνδυνος να μονοπωλείται η κατασκευή ορισμένων λειτουργικών προϊόντων λόγω της ύπαρξης δικαιωμάτων σε σχέδια και υποδείγματα, αυτές δε οι επιφυλάξεις στηρίχθηκαν στην έλλειψη διάκρισης μεταξύ αισθητικών και λειτουργικών σχεδίων και υποδειγμάτων. Η πείρα πάντως δείχνει ότι αυτή η διάκριση είναι σε μεγάλο βαθμό αυθαίρετη και ότι εν πάση περιπτώσει χρειάζεται με κάποιο τρόπο να προβλεφθεί προστασία για τα λειτουργικά σχέδια και υποδείγματα. Η οδηγία για τα σχέδια και υποδείγματα εξαρτά την προστασία από το αν η εμφάνιση ξεχωρίζει και, ενόψει αυτού του κριτηρίου, οι εκφρασθείσες ανησυχίες μάλλον δεν είναι βάσιμες.

Ορισμένες βιομηχανίες διατύπωσαν την άποψη ότι η αγορά ανταλλακτικών θα έβγαινε ωφελημένη αν δεν παρεχόταν προστασία σε όποιο σχέδιο και υπόδειγμα περιορίζεται απόλυτα από την ανάγκη να μπορεί το προϊόν που το ενσωματώνει να συναρμολογηθεί μηχανικά με κάποιο άλλο προϊόν· η πρόταση περιέχει κατάλληλες διατάξεις προς αυτή την κατεύθυνση. Αυτό το θέμα ανακινήθηκε κυρίως από τις βιομηχανίες αυτοκινήτων και ηλεκτρονικών υπολογιστών, ενώ οι ανεξάρτητοι κατασκευαστές ανταλλακτικών αναπτύσσουν επιχειρήματα κατά της παρατηρούμενης μονοπωλιακής θέσης των αρχικών κατασκευαστών. Η ACEA⁽¹⁾, η οποία

(1) Association des Constructeurs Européens d'Automobiles

εκπροσωπεί τους κατασκευαστές αυτοκινήτων, υποστηρίζει με σθένος ότι αυτοί δικαιούνται και απαιτούν προστασία βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων για ορισμένα εξαρτήματα αυτοκινήτων ώστε να μπορούν να καλύψουν το κόστος του βιομηχανικού σχεδιασμού και για τον λόγο αυτό θεωρούν ότι έχουν εμφανιστεί αρκετά υποχωρητικοί με το να δεχτούν αυτές τις διατάξεις σχετικά με την μη υπαγωγή στην προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων τα οποία υπογορεύθηκαν απόλυτα από τη δυνατότητα μηχανικής συναρμολόγησής τους με κάποιο άλλο προϊόν. Από την άλλη μεριά, οι ΕΑΡΑ⁽²⁾, CLEDIPA⁽³⁾, AIRC⁽⁴⁾ και CLEPA⁽⁵⁾ που αντιπροσωπεύουν τους κατασκευαστές εξαρτημάτων και ανταλλακτικών, εξακολουθούν να αντιτίθενται με σθένος όχι μόνον κατά της προστασίας αυτών των σχεδίων και υποδειγμάτων που πρέπει να συναρμολογούνται μηχανικά, αλλά και κατά της προστασίας άλλων σχεδίων και υποδειγμάτων τα οποία πρέπει να ταιριάζουν οπτικά με τα υπόλοιπα τμήματα ενός σύνθετου προϊόντων όπως είναι το αυτοκίνητο. Συνέστησαν ποικίλες λύσεις όπως εξαίρεση από την προστασία όταν είναι υποχρεωτικό να επιτευχθεί το συνταίριασμα δύο προϊόντων ή μιά διάταξη για νόμιμη άδεια εκμετάλλευσης, δηλώνοντας ότι δεν αντιτίθενται στην καταβολή τελών εκμεταλλεύσεως, είναι όμως αντίθετοι στο να τους απαγορεύεται η κατασκευή και εμπορία εξαρτημάτων. Εκπρόσωποι του ασφαλιστικού κλάδου και των καταναλωτών προβάλλουν επίσης το επιχείρημα ότι η προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων επί τέτοιων προϊόντων θα έχει σαν αποτέλεσμα αύξηση του κόστους της επισκευής και των ασφαλίσεων.

(2) European Automotive Panel Association

(3) Comité de Liaison de la Distribution Indépendante de Pièces de rechange et Equipements pour Automobiles

(4) Association Internationale des Réparateurs en Carrosserie

(5) Comité de Liaison de la Construction d'Equipements et de Pièces d'Automobiles.

ISSN 0254-1483

COM(93) 344 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

08 06

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-93-410-GR-C

ISBN 92-77-58338-X
